

ŁUKASZ MALINOWSKI

MAŁY PRZEWODNIK PO HISTORII POLSKI

16. DAŁ NAM PRZYKŁAD BONAPARTE

To prawda, że popełniliśmy kilka błędów, ale przynajmniej nie upadliśmy bez walki! Polacy dzielnie bronili kraju przed sąsiednimi mocarstwami, mimo iż walka była nierówna. Jaś wam o niej opowie.

Legiony Polskie

Juliusz Kossak, Jan Henryk Dąbrowski na czele Legionów Polskich we Włoszech. Fot. Wikimedia Commons

W zasadzie już zaraz po ostatnim rozbiorze Polacy zaczęli spiskować i organizować się przeciw zaborcom. Sami nie mieliśmy jednak szans na zwycięstwo, więc szukaliśmy pomocy innych państw. Szczególnie uważnie nasi rodacy przyglądali się sytuacji we Francji. Doszło tam do rewolucji (w 1789 roku), w wyniku której obalono króla. Wkrótce władzę we Francji objął błyskotliwy generał **Napoleon Bonaparte** i szybko wdał się w wojnę z Austrią, Prusami oraz Rosją, a więc naszymi zaborcami. A że jak to mówią, wróg mojego wroga jest moim przyjacielem, Polacy doszli do porozumienia z Francuzami i w 1797 roku utworzono **Legiony Polskie** pod dowództwem **Henryka Dąbrowskiego**. Pamiętajcie – tego z naszego hymnu. W skład legionów weszli przede wszystkim polscy emigranci. Niestety, choć legiony świetnie spisywały się w bitwach, to walczyły głównie w zachodniej Europie, a nie o wolność Polski. Sytuacja zmieniła się dopiero, kiedy Napoleon uderzył na Prusy i rozgromił ich armię, a w Wielkopolsce wybuchło powstanie przeciwko zaborcy.

Księstwo Warszawskie

W 1807 roku za przyzwoleniem Napoleona utworzono **Księstwo Warszawskie**. W jego skład weszły ziemie drugiego i trzeciego zaboru pruskiego, a zatem ledwo ułamek naszych dawnych terytoriów. Była to jednak namiastka własnego państwa. Podlegaliśmy władcy Francji, ale mieliśmy własną armię, rząd, sejm, konstytucję oraz księcia, którym został władca Saksonii **Fryderyk August**. Polacy nie tracili nadziei, że już wkrótce granice księstwa zostaną poszerzone i odrodzi się w pełni niepodległa Rzeczpospolita. Szanse na to, były zresztą całkiem duże.

W 1809 roku na Księstwo Warszawskie uderzyła Austria. I znów Polacy pokazali, że są znakomitymi żołnierzami. Nasza armia pod dowództwem księcia **Józefa Ponia-**

Franciszek Paderewski, Książę Józef Poniatowski. Fot. Wikimedia Commons, licencja public domain

towskiego nie tylko oparła się dwukrotnie silniejszemu wojsku, ale jeszcze przeszła do ataku. Zajęliśmy Lublin, Sandomierz, Lwów i Kraków, natomiast nasz sojusznik Napoleon rozbił główne siły Austrii, zmuszając ją do kapitulacji. Podpisano traktat pokojowy, dzięki czemu Księstwo Warszawskie poszerzyło się o ziemie zajęte przez Austrię podczas trzeciego rozbioru Polski. Rosła radość w sercach Polaków, tym bardziej, że szykowałą się wojna z Rosją i okazja na kolejne zdobycze terytorialne. W 1812 roku ponad półmilionowa armia, w skład której weszło sto tysięcy polskich żołnierzy, ruszyła na Moskwę. Początkowo Napoleon odnosił same zwycięstwa, potem jednak, wobec zacieklego oporu Rosjan i srogiej zimy, zarządził odwrót. Kampania zakończyła się straszliwą klęską i przyszłość Księstwa Warszawskiego zawisała na włosku. Władca Francji zaczął pośpiesznie organizować nową armię. Walczył z czarem, gdyż przeciwko niemu zebrały się potężne wojska Austrii, Prus i Rosji.

Legiony Polskie we Włoszech – formacje wojskowe, które walczyły razem z Francuzami i Włochami w latach 1797-1807. Utworzone zostały z inicjatywy Jana Henryka Dąbrowskiego. Składały się głównie z emigrantów i w początkach istnienia Legionów liczyły 7 tysięcy żołnierzy.

Książę Józef Poniatowski – wielki bohater, patriota, symbol walki o niepodległą Polskę. Był arystokratą, generałem, ministrem wojny i naczelnym wodzem Wojsk Polskich Księstwa Warszawskiego. Wychowany był na dworze cesarzowej austriackiej Marii Teresy, z matką rozmawiał po francusku, z ojcem po polsku. Polakiem stał się z wyboru dzięki opiece stryja króla Polski Stanisława Augusta Poniatowskiego, z którym był blisko związany

Królestwo Polskie

Losy całej Europy rozstrzygnęły się w 1813 roku w „bitwie narodów” pod Lipskiem. Napoleon przegrał, a nad wszystkimi sojusznikami Francji zebrały się czarne chmury. W 1815 roku władcy zjechali się do Wiednia na kongres, aby zdecydować o nowym układzie sił w Europie. Przyświecała im zasada, aby przywrócić państwa do granic sprzed okresu napoleońskiego. To dawało nadzieję Polakom, że ich państwo nie zniknie z mapy. I rzeczywiście przetrwaliśmy. Co prawda Poznań został oddany Prusom, a z Krakowa uczyniono wolne miasto, to jednak z pozostałych ziem Księstwa Warszawskiego utworzono Królestwo Polskie, nazywane też **Królestwem Kongresowym**, albo prościej: „Kongresówką”.

Nie byliśmy jednak niezależni, gdyż zostaliśmy przymuszeni do zawarcia unii personalnej z Rosją. W ten oto sposób car Rosji stawał się równocześnie królem Polski, a nasze państwo zostało oddane pod opiekę naszego wschodniego sąsiada. Trochę mi to przypomina moją sytuację. Ja też niby mogę decydować o sobie, ale jak chcę gdzieś wyjść i spotkać się z koleżankami, to muszę pytać tatę o zgodę. Polska też musiała o wszystko pytać cara, zwłaszcza jeśli chciała się zadawać z innymi państwami, bo to Rosja prowadziła naszą politykę zagraniczną.

CZY WIESZ, ŻE...

- Józef Wybicki, który sam był żołnierzem, napisał w 1797 roku „Pieśń Legionów Polskich we Włoszech”, która nazywana była „Mazurkiem Dąbrowskiego”. Pieśń ta została hymnem Polski.
- Polka Maria Walewska zaistniała w historii jako wielka miłość Napoleona. Powstał o niej film hollywoodzki z pamiętną rolą Greta Garbo.
- W Królestwie Polskim prężnie rozwijała się nauka. Wówczas w 1816 roku powstał Uniwersytet Warszawski i Instytut Agronomiczny – jedną z pierwszych na świecie szkół wyższych rolniczych, a w 1820 roku Instytut Politechniczny.

DAWNIEJ TO BYŁO

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Stowarzyszenie
„Wspólnota Polska”

CENTRUM DOSKONALENIA
NAUCZYCIELI
STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA”

MUZEUM
POCZĄTKÓW
PAŃSTWA
POLSKIEGO
W GNIEZNE